

Percepcija Državnog tužilaštva u Crnoj Gori

Izneseni stavovi u ovoj publikaciji odgovornost su autora i ne predstavljaju nužno stavove OEBS-a, misija ili njenih država učesnica. Ni OEBS, Misije, ni njene države učesnice ne preuzimaju nikakvu odgovornost za posljedice koje mogu proizaći iz upotrebe ove publikacije. Ova publikacija se ne bavi pitanjima pravne ili druge odgovornosti za radnje ili propuste bilo koje osobe.

A large, stylized graphic of an eye, composed of a large outer curve and a smaller inner curve, with several short, straight lines radiating from the center, all in a light blue color against a dark blue background.

Percepcija Državnog tužilaštva u Crnoj Gori

Oktobar 2022.

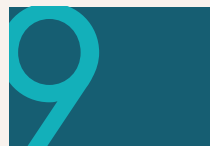
Sadržaj

01 Uvod

02 Metodologija
istraživanja

03 Ključni nalazi
istraživanja

06 Informisanost građana
o Državnom tužilaštvu

07 Stavovi o prisustvu
državnih tužilaca u javnosti

04 Povjerenje građana u rad Državnog tužilaštva

05 Stavovi građana o Tužilačkom savjetu

08 Preporuke na osnovu sprovedenog istraživanja

09 Aneks

Uvod

Povjerenje građana u rad pravosudnih institucija u Crnoj Gori već duže vrijeme nije na zavidnom nivou. Uzroke nezadovoljstva građana funkcionisanjem pravosudnog sistema i relativno niskog stepena povjerenja u sudove i tužilaštva treba tražiti u ukupnoj društvenoj atmosferi koja nije pogodovala sprovođenju pravosudnih reformi očekivanom dinamikom, ali i u pojedinim dešavanjima unutar pravosudnog sistema koji su budili i još uvijek bude sumnju u djelotvornost do sada sprovedenih pravosudnih reformi. Prema ocjenama izvještaja Evropske komisije iz 2021. godine, pravosudne reforme u Crnoj Gori stagniraju, što je očekivan zaključak imajući u vidu dinamiku reformi u posljednje četiri godine.

Jedna od rijetkih oblasti u kojoj postoji izvjestan napredak u reformi pravosudnog sistema je transparentnost i dostupnost pravosudnih organa. Čini se da su i sudovi i tužilaštva, kao i ključna upravljačka tijela u pravosudnom sistemu poput Sudskog i Tužilačkog savjeta, u prethodnih nekoliko godina spoznali suštinski značaj otvorenosti pravosuđa prema građanima i sproveli aktivnosti usmjerene ka jačanju transparentnosti i dostupnosti informacija o njihovom radu i funkcionisanju. Svoju punu posvećenost principima

Ovo istraživanje upravo je i sprovedeno sa ciljem ispitivanja stavova građana o transparentnosti rada i otvorenosti Državnog tužilaštva, sa fokusom na primjeni Komunikacione strategije i pratećih akcionih planova.

transparentnosti i odgovornosti rada, sudska i tužilačka organizacija su definisale kroz novi strateški okvir u kome su prepoznati ciljevi i aktivnosti koje u konačnom treba da rezultiraju većim povjerenjem građana u rad pravosudnih institucija.

Državno tužilaštvo je u posljednjih nekoliko godina nastojalo da ima visok stepen otvorenosti prema građanima i ukupnoj javnosti. Čini se da je poseban izazov za tužilačku organizaciju bio da održi epitet „najotvorenije institucije“ koju je po istraživanju sprovedenom 2015. godine dobilo od strane NVO Centar za demokratsku tranziciju (CDT). Tada su rezultati istraživanja CDT-a pokazali da je indikator transparentnosti tužilaštva porastao sa 4% u 2014. godini na 99% u 2015. godini. U nastojanjima da ojača ukupnu komunikaciju sa građanima i zainteresovanim javnostima, Državno tužilaštvo je uz podršku Misije OEBS izradilo Komunikacionu strategiju za period 2016–2018, te je 2019. godine uz podršku eksperata Savjeta Evrope usvojilo Komunikacionu strategiju za period 2020–2022, kao i prateće akcione planove za 2020. i 2021. godinu. Obzirom da se upravo završava trogodišnji period primjene Strategije, pravi je trenutak da se napravi presjek ostvarenih rezultata i realizovanih aktivnosti, kao i da se definišu strateški ciljevi za naredni dvogodišnji period.

Ovo istraživanje upravo je i sprovedeno sa ciljem ispitivanja stavova građana o transparentnosti rada i otvorenosti Državnog tužilaštva, sa fokusom na primjeni Komunikacione strategije i pratećih akcionih planova. Pored toga, istraživanjem su obuhvaćene i teme vezane za percepciju građana o povjerenju u rad Državnog tužilaštva Crne Gore, Specijalnog državnog tužilaštva, kao i vidljivosti i dostupnosti informacija o radu državnog tužilaštva svim zainteresovanim javnostima. Istraživanje je rezultiralo analizom u kojoj su na sistematičan način predstavljani rezultati istraživanja i dat analitički osvrt na iste. Takođe, date su određene preporuke na koji način unaprijediti pojedine segmente vidljivosti državnog tužilaštva, u kontekstu usvajanja novog strateškog dokumenta državnog tužilaštva u oblasti komunikacija.

Metodologija istraživanja¹

Za realizaciju ovog istraživanja korišćen je slučajni višestapni stratifikovani uzorak, veličine 1000 punoljetnih lica. Stratifikacija uzorka je urađena prema 6 stratuma u odnosu na regiju (Sjeverni, Centralni i Južni) i na tip naselja (urban i rural). Uzorkom je obuhvaćeno 19 opština na teritoriji Crne Gore. Upitnik se sastojao od 50 pitanja zatvorenog i otvorenog tipa. Vrijeme potrebno za popunjavanje upitnika je iznosilo oko 25 minuta. Prikupljanje podataka je realizovano u periodu od 20.09. do 27.09.2022. godine.

Prilikom izrade ovog izvještaja primijenjena je komparativna metoda u odnosu na rezultate istraživanja realizovanog početkom avgusta 2020. godine. Međutim, rezultati nijesu uporedivi za sva pitanja iz dva razloga. Naime, iako su neka pitanja bila identična onima iz istraživanja realizovanog 2020. godine, u ovogodišnjem istraživanju su za ta pitanja ponuđeni novi modaliteti odgovora. Drugi razlog je da je upitnik ovogodišnjeg istraživanja sadržao određena pitanja koja nijesu bila ponuđena ispitanicima 2020. godine. Dodatno, prilikom upoređivanja rezultata potrebno je imati u vidu i kontekst u kojem su realizovana istraživanja. Istraživanje iz 2020. godine je sprovedeno prije parlamentarnih izbora na kojima je prvi put nakon 30 godina došlo do promjene vlasti u Crnoj Gori. Takođe, u vremenu od prethodnog do ovogodišnjeg istraživanja došlo je do promjena u pravosudnim organima i sudskoj vlasti u Crnoj Gori.

1 Detaljan izvještaj o metodologiji istraživanja-uzorku je prikazan u aneksu

Ključni nalazi istraživanja

- Nešto manje od polovine građana (44,5%) uglavnom ima pozitivan opšti stav kada je riječ o Državnom tužilaštvu Crne Gore. Tokom istraživanja 2020. godine čak 43,6% ispitanika je istaklo da ima uglavnom negativan stav o Državnom tužilaštvu, dok je prilikom ovogodišnjeg istraživanja taj broj smanjen na 12,3% ispitanika. U populaciji mladih (18-25 godina) više od polovine ispitanika nema definisan stav o Državnom tužilaštvu Crne Gore.
- U posljednjih 12 mjeseci čak 41,3% ispitanika primijetilo je uglavnom promjene na bolje u radu Državnog tužilaštva, dok 47,8% ispitanika nije primijetilo nikakve promjene u radu državno-tužilačke organizacije. Tokom istraživanja koje je sprovedeno 2020. godine svega 17% ispitanika je primijetilo promjene na bolje u radu Državnog tužilaštva u istom vremenskom periodu.
- U Vrhovno državno tužilaštvo uglavnom vjeruje 42,6% ispitanika, dok 21,6% uglavnom ne vjeruje ovoj instituciji. Kada je riječ o Specijalnom državnom tužilaštvu, 19% ispitanika je iskazalo stav da uglavnom ne vjeruje ovoj instituciji, dok je 42,7% istaklo da uglavnom vjeruje Specijalnom državnom tužilaštvu.
- Rezultati istraživanja pokazuju da 35,8% ispitanika podržava rad vršiteljke dužnosti VDT-a Maje Jovanović. 44,1% ispitanika je istaklo da podržava rad Glavnog specijalnog tužioca Vladimira Novovića, koji je izabran na funkciju nepunih šest mjeseci prije nego li je ovo istraživanje sprovedeno.
- Gotovo trećina ispitanika istaklo je pozitivan stav u odnosu na transparentnost tužilaštva (2020: 50,4%). Ipak, više od polovine ispitanika (50,5%) smatra da je državno tužilaštvo uglavnom otvoreno i pristupačno. Ovi rezultati predstavlja-

ju dobru osnovu za nastavak aktivnosti usmjerenih prije svega na promociju otvorenosti i pristupačnosti osnovnih državnih tužilaštava kao kancelarija sa kojima građani imaju neposredan kontakt.

- Ukupna politička dešavanja i promjena vlasti na nacionalnom nivou, kao i promjene koje su se desile u državno-tužilačkoj organizaciji u prethodnom periodu, uslovile su da percepcija građana o uticaju vlasti na rad državnog tužilaštva bude u određenoj mjeri manja. Polovina ispitanika smatra da postoji uticaj vladajuće koalicije na državno tužilaštvo (2020: 66,9%).
- Da je tužilaštvo uglavnom efikasno u svom radu smatra 59,8% ispitanika. Od ovog broja, 13,7% smatra da je tužilaštvo veoma efikasno, dok 46,1% smatra da je tužilaštvo donekle efikasno. Ispitanici koji smatraju da je tužilaštvo uglavnom neefikasno, kao glavne razloge neefikasnosti navode korupciju (87,6%), strah od kriminalnih organizacija (82,3%) i zavisnost od Vlade (71,4%).
- Nešto manje od polovine ispitanika (46,4%) smatra da se Državno tužilaštvo uglavnom uspješno bori sa korupcijom, dok 42,9% ispitanika smatra da se tužilaštvo ne bori uspješno protiv korupcije.

- Rezultati istraživanja govore da čak 91,8% ispitanika smatra da postoji korupcija u Crnoj Gori (2020: 86,8%), dok postojanje organizovanog kriminala potvrđuje 90,2% ispitanika (2020: 90,7%).
- Čak 93% ispitanika nije upoznato sa sastavom Tužilačkog savjeta. U populaciji sa srednjoškolskim obrazovanjem ovaj procenat iznosi 100%, što ukazuje na potrebu sprovođenja određenih informativnih i edukativnih programa sa ciljem podizanja nivoa informisanosti kod ove populacije o radu državno-tužilačke organizacije.
- Građani se o Državnom tužilaštvu dominantno informišu putem televizije (47,3%) i putem internet portala (31,2%). Veoma mali procenat ispitanika informacije o Državnom tužilaštvu dobija iz ostalih izvora poput TV emisija posvećenih radu tužilaštva (9,4%), putem novina (5,6%) ili pak putem radija (1,2%).
- Da se javnosti pružaju djelimične i nepotpune informacije smatra 40,8% ispitanika (2020: 55,7%), dok 15,9% ispitanika smatra da nema gotovo nikakvih informacija o ovoj temi u medijima.

Povjerenje građana u rad Državnog tužilaštva

Državno tužilaštvo je shodno Ustavu Crne Gore jedinstven i samostalan državni organ koji vrši poslove gonjenja učinilaca krivičnih djela. Kao jedna od ključnih institucija u procesu reforme pravosudnog sistema, Državno tužilaštvo već nekoliko godina prolazi kroz dinamičan period organizacione reforme. Državno tužilaštvo je u kontinuitetu u središtu interesovanja domaće i međunarodne javnosti. Samo u toku prethodne dvije godine, građani su mogli svjedočiti aktivnostima usmjerenim ka izmjeni pravnog okvira kojim se uređuje organizacija i funkcionisanje Državnog tužilaštva. Izmjene u zakonodavstvu bile su praćene i izmjenama institucionalnog okvira. Sve ove okolnosti uslovile su da Državno tužilaštvo u prethodne dvije godine prođe kroz dinamičan proces reformi, kako na organizacionom, tako i na personalnom nivou, a koje ukupno nijesu proizvele nikakve negativne posljedice po percepciju javnosti i povjerenje u rad državno-tužilačke organizacije.

Državno tužilaštvo je u kontinuitetu u središtu interesovanja domaće i međunarodne javnosti. Samo u toku prethodne dvije godine, građani su mogli svjedočiti aktivnostima usmjerenim ka izmjeni pravnog okvira kojim se uređuje organizacija i funkcionisanje Državnog tužilaštva.

Kakav je Vaš opšti stav prema Državnom tužilaštvu u Crnoj Gori?

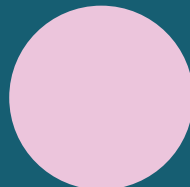
10.9%

Veoma
pozitivan

33.6%

Donekle
pozitivan

39%

Ni pozitivan
ni negativan

9.7%

Donekle
negativan

2.6%

Veoma
negativan

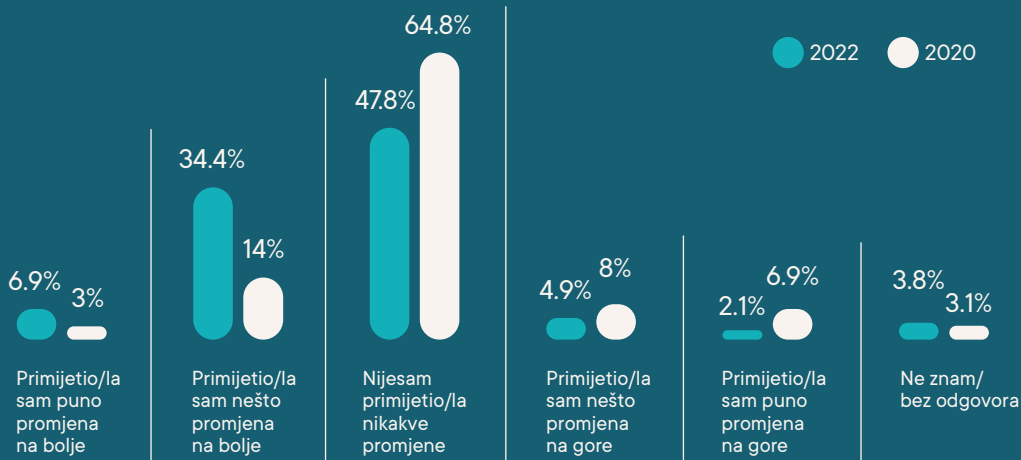
4.8%

Ne znam/
bez odgovora

Rezultati istraživanja govore da nešto manje od polovine građana (44,5%) uglavnom ima pozitivan opšti stav kada je riječ o Državnom tužilaštvu Crne Gore. Čak 39% nema definisan opšti stav o Državnom tužilaštvu. Interesantno je da u populaciji mladih (18-25 godina) više od polovine ispitanika nema definisan stav o Državnom tužilaštvu Crne Gore.

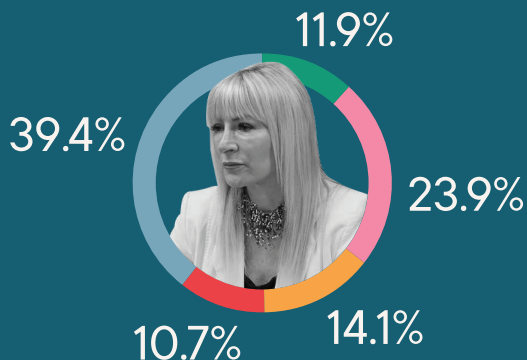
U posljednjih 12 mjeseci, da li ste primijetili neke promjene u radu Državnog tužilaštva, bilo na bolje ili na gore?

U posljednjih 12 mjeseci čak 41,3% ispitanika primijetilo je uglavnom promjene na bolje u radu Državnog tužilaštva. Ovaj period upravo se poklapa sa periodom institucionalnih i personalnih promjena u državno-tužilačkoj organizaciji. Naime, nakon što je u avgustu 2021. godine proglašen nepotpuni sastav Tužilačkog savjeta, političkim partijama tada vladajuće parlamentarne većine je trebalo nekoliko mjeseci da postignu konačan dogovor o izboru preostalih članova Tužilačkog savjeta iz reda uglednih pravnika i predstavnika NVO. Novi saziv tužilačkog savjeta konstituisan je krajem januara 2022. godine, a v.d. VDT-a izabrana je početkom februara tekuće

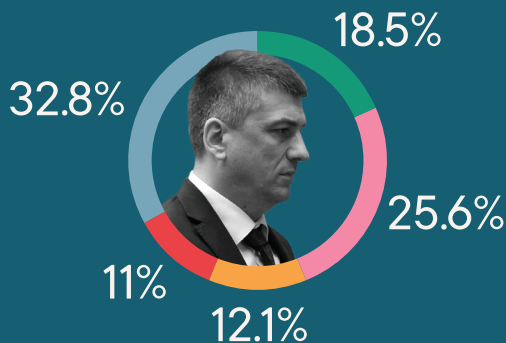
godine, dok je Glavni specijalni tužilac izabran sredinom marta. Ove okolnosti kao i politička dinamika ukupnih procesa u Crnoj Gori mogli su negativno uticati na percepciju građana o radu Državnog tužilaštva. Međutim, očigledno je da su građani pozitivno odreagovali na prve konkretne akcije koje je državno tužilaštvo sprovedo pod novim upravljačkim strukturama, te su stoga građani u visokom procentu naveli da su primijetili promjene na bolje u radu Državnog tužilaštva. Tokom istraživanja koje je sprovedeno 2020. godine svega 17% ispitanika je primijetilo promjene na bolje u radu Državnog tužilaštva u istom vremenskom periodu.

Podržavate li rad
nove vršiteljke dužnosti
VDT-a Maje Jovanović?

Rezultati istraživanja pokazuju da 35,8% ispitanika podržava rad vršiteljke dužnosti VDT-a Maje Jovanović, a interesantno je da gotovo 40% ispitanika nije moglo da procijeni podržava li rad v.d. VDT-a Jovanović ili ne.

Podržavate li rad novog
glavnog specijalnog tužioca
Vladimira Novovića?

Kada je riječ o podršci glavnom specijalnom tužiocu Novoviću, koji je izabran na funkciju nepunih šest mjeseci prije nego li je ovo istraživanje sprovedeno, čak 44,1% ispitanika je istaklo da podržava njegov rad, dok je 32,8% ispitanika istaklo da ne mogu da procijene da li podržavaju rad glavnog specijalnog tužioca Novovića.

U kojoj mjeri vjerujete tužilačkim kancelarijama navedenim u tabeli ispod?

	Uopšte ne vjerujem	Donekle ne vjerujem	Niti vjerujem niti ne vjerujem	Donekle vjerujem	U potpunosti vjerujem	Nisam čuo za ovu instituciju	Ne znam/bez odgovora
Vrhovno državno tužilaštvo	6.5%	15.1%	29.8%	30%	12.6%	0.3%	5.8%
Specijalno državno tužilaštvo	8.1%	10.9%	32.4%	31.4%	11.3%	0.4%	5.5%
Više državno tužilaštvo u Podgorici	9.1%	14%	31.1%	28.6%	9.6%	1.1%	6.6%
Više državno tužilaštvo u Bijelom Polju	8.9%	11.4%	30.1%	25.8%	8.5%	2.3%	13%
Osnovno državno tužilaštvo u Vašoj opštini	9.1%	13.4%	30.4%	29.6%	10%	0.9%	6.7%

Kada je riječ o povjerenju u pojedina tužilaštva, rezultati istraživanja pokazuju da u Vrhovno državno tužilaštvo uglavnom vjeruje 42,6% ispitanika, dok 21,6% uglavnom ne vjeruje ovoj instituciji. Kada je riječ o Specijalnom državnom tužilaštvu, svega 19% ispitanika je iskazalo stav da uglavnom ne vjeruje ovoj instituciji, dok je 42,7% istaklo da uglavnom vjeruje Specijalnom državnom tužilaštvu. Pri spro-

vođenju istraživanja 2020. godine, odgovori na ovo pitanje su bili u određenoj mjeri drugačiji. Tada je 35,8% ispitanika istaklo da uglavnom ne vjeruje Specijalnom državnom tužilaštvu, dok je 44,8% ispitanika istaklo da uglavnom vjeruje ovoj instituciji. U Više državno tužilaštvo uglavnom vjeruje 38,2% ispitanika, dok u osnovna državna tužilaštva vjeruje gotovo 40% ispitanika.

U kojoj mjeri ste saglasni sa sljedećim stavovima?

	U potpunosti sam saglasan	Donekle sam saglasan	Donekle nijesam saglasan	Uopšte nijesam saglasan	Ne znam/bez odgovora
Državno tužilaštvo je pouzdano.	13%	41.7%	19.2%	13.1%	13%
Državno tužilaštvo je transparentno.	5.3%	26%	25.6%	23.2%	19.8%
Državno tužilaštvo je korumpirano.	12%	23%	25.9%	15.2%	23.5%
Državno tužilaštvo je pristupačno i otvoreno za javnost.	5.1%	24.8%	28.3%	22.2%	19.6%
Državno tužilaštvo je pod uticajem vladajuće koalicije.	15.6%	34.9%	18%	10.4%	21.1%
Državno tužilaštvo pravovremeno izvještava o postupcima koji su u toku	6.7%	22.9%	29.8%	18.9%	21.8%
Sistem zapošljavanja u Državnom tužilaštvu je transparentan.	4.9%	19.2%	26.6%	25.7%	23.5%

Kao i tokom 2020. godine kada je više od polovine ispitanika istaklo da je Državno tužilaštvo pouzdano, i ovogodišnje istraživanje pokazuje stabilan trend kada je riječ o percepciji građana o pouzdanosti Državnog tužilaštva. Rezultati istraživanja pokazuju da 54,7% ispitanika smatra da je Državno tužilaštvo uglavnom pouzdano u svom radu. Međutim, negativan trend zabilježen je kada je riječ o percepciji građana o transparentnosti rada tužilaštva. Naime, 2020. godine 50,4% ispitanika je podržalo stav da je tužilaštvo transparentno, dok je ove godine 30,3% ispita-

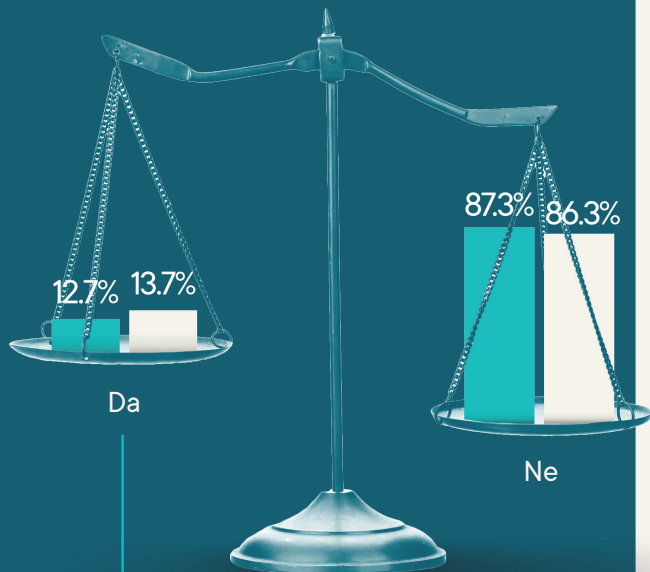
nika istaklo pozitivan stav u odnosu na transparentnost tužilaštva.

Ovi rezultati predstavljaju dobru osnovu za nastavak aktivnosti usmjerenih prije svega na promociju otvorenosti i pristupačnosti osnovnih državnih tužilaštava kao kancelarija sa kojima građani imaju neposredan kontakt.

Građane smo pitali da li su imali iskustva sa nekim od tužilaštava u Crnoj Gori. Potvrdan odgovor je dalo 12,7%, što je na nivou iz 2020. godine kada je taj procenat iznosio 13,7%.

Da li ste imali iskustva sa nekim od tužilaštava u Crnoj Gori?

● 2022 ● 2020

Od građana koji su imali iskustva sa nekim od tužilaštava u Crnoj Gori (12.7%), kod više od polovine (56.3%) je to bilo sa osnovnim državnim tužilaštvima u opštinama u kojima žive, te je svoje stavove baziralo na tim kontaktima.

Sa kojim tužilaštvom ste imali iskustva?

Osnovno državno tužilaštvo u Vašoj opštini

56.3%

Više državno tužilaštvo u Bijelom Polju

17.5%

Više državno tužilaštvo u Podgorici

17.5%

Specijalno državno tužilaštvo

4.8%

Vrhovno državno tužilaštvo

4%

Jasan je zaključak da je najveći procenat građana upravo upućen na komunikaciju sa osnovnim državnim tužilaštvima, te je stoga veoma važno posvetiti posebnu pažnju aktivnijoj komunikaciji lokalnih tužilaštava sa građanima u lokalnim zajednicama.

U kojoj mjeri su sljedeći stavovi primjenjivi na crnogorsko Državno tužilaštvo?

	U potpunosti sam saglasan	Donekle sam saglasan	Donekle nijesam saglasan	Uopšte nijesam saglasan	Ne znam/bez odgovora
Borba protiv kriminala i privođenje pravdi počinilaca krivičnih djela osnovni je zadatak Državnog tužilaštva.	21.8%	33.5%	17.2%	11.3%	16.2%
Državno tužilaštvo djeluje kao služba građana.	18.3%	36.7%	15.8%	10.7%	18.5%
Državno tužilaštvo radi u javnom interesu, isključivo u skladu sa zakonskim propisima i profesionalnim standardima.	18.6%	36.7%	17%	11.7%	16%
Državno tužilaštvo, kao nezavisno i nepristrasno tijelo, jača temelje pravne države i vladavine zakona.	20.4%	31%	17.2%	14.1%	17.4%
Državno tužilaštvo donosi odluke isključivo na osnovu ustavnih normi i zakonskih propisa, bez obzira na nečije ime, prezime, položaj ili političku pripadnost.	17.1%	34.1%	24.3%	9%	15.5%

Da je osnovni zadatak državnog tužilaštva borba protiv kriminala i privođenje pravdi počinilaca krivičnih djela smatra 55,3% ispitanika (2020: 69,9%). Više od polovine ispitanika (55%) smatra da državno tužilaštvo djeluje kao služba građana. U vezi sa ovom tvrdnjom, interesantno je navesti da se tokom 2020. godine čak 29,9% ispitanika nije saglasilo sa istom, dok je ovogodišnje istraživanje pokazalo da se broj ispitanika koji se nijesu saglasili sa ovom

temom smanjio na 10,7%. Isti je slučaj i sa tvrdnjom da „državno tužilaštvo donosi odluke isključivo na osnovu ustavnih normi i zakonskih propisa, bez obzira na nečije ime, prezime, položaj ili političku pripadnost“, sa kojom je saglasno 51,2% građana, ali se ključno zapažanje u vezi sa ovom tvrdnjom vezuje za komparaciju rezultata sa istraživanjem 2020. godine u odnosu na ispitanike koji nijesu bili saglasni sa istom. Naime, tada se 29,6% ispitanika nije saglasilo

sa ovom tvrdnjom, dok je ove godine taj broj smanjen na svega 9% ispitanika. Odgovori ispitanika na ova dva pitanja ukazuju na trend ukupnog jačanja povjerenja u rad tužilačke organizacije koji se može vezivati za izbor novog Tužilačkog savjeta i promjene na čelnim pozicijama koje su se desile početkom 2022. godine.

Kada je riječ o stavovima građana u odnosu na politički uticaj vladajuće koalicije na rad Državnog tužilaštva, interesantno je da je istraživanje koje je sprovedeno u avgustu 2020. godine (prije parlamentarnih izbora koji su rezultirali promjenom vlasti na nacionalnom nivou) pokazalo da su građani smatrali da postoji značajnije veći uticaj vladajuće koalicije u odnosu na rezultate ovogodišnjeg istraživanja. Dakle, u 2020. godini 66,9% građana potvrdno je odgovorilo u odnosu na uticaj vladajuće koalicije na rad tužilaštva, dok je ove godine 50,5% građana imalo takav stav. Ukupna politička dešavanja i promjena vlasti na nacionalnom nivou, kao i promjene koje su se desile u državno-tužilačkoj organizaciji u prethodnom periodu, uslovile su da percepcija građana o uticaju vlasti na rad državnog tužilaštva bude u određenoj mjeri manja. Međutim, obzirom da i dalje govorimo o percepciji uticaja vlasti koja prelazi polovinu ispitanika, neophodno je u narednom periodu usmjeriti komunikaciju Državnog tužilaštva u pravcu promovisanja autonomije i samostalnosti kao ključnih principa na kojima je zasnovana državno-tužilačka organizacija.

Koncept tužilačke samostalnosti shodno standardima Savjeta Evrope znači da su tužioci oslobođeni nezakonitog uplitanja u vršenje njihovih dužnosti, što podrazumijeva i to da oni ne budu izloženi bilo kakvom političkom pritisku ili nezakonitom uticaju bilo koje vrste. Pitanje neprimjerenog uticaja na rad državnih tužilaca jedno je od ključnih pitanja kojima se bave tijela za zaštitu autonomije državnih tužilaštava u gotovo svim zemljama Evrope. Mišljenje br. 14 CCPE-a o „Ulozi tužilaca u borbi protiv korupcije, privrednog i finansijskog kriminala“ ističe da jedini način da se tužilaštvo pravilno i na odgovarajući način bori sa korupcijom i ojača povjerenje u državne institucije jeste da države članice Savjeta Evrope obezbijede čvrst ustavni i zakonski okvir, koji će tužilaštvu dozvoliti da postupa kao nezavisni/samostalni organ, oslobođen bilo kakvog neprimjerenog političkog ili drugog spoljnog uticaja.

U kojoj mjeri se slažete da sljedeće grupe vrše negativan uticaj na rad Državnog tužilaštva?

	U potpunosti sam saglasan	Donekle sam saglasan	Donekle nijesam saglasan	Uopšte nijesam saglasan	Ne znam/ bez odgovora
Političari na državnom nivou	49.6%	26.9%	4.6%	3.2%	15.5%
Građani	7.7%	9%	21.5%	42.1%	19.8%
Kriminalne grupe	52.4%	24.1%	5%	3%	15.4%
Mediji	14.9%	22.3%	23%	19.6%	20.2%
Političari na lokalnom nivou	31.5%	30.2%	12.1%	7.1%	19.2%
Civilno društvo	8.8%	15.3%	19.3%	30.7%	25.9%
Biznis sektor	18.6%	24.5%	16.8%	13.8%	26.3%
Nikakve grupe nemaju uticaja na rad Državnog tužilaštva	3.1%	11.5%	12.8%	33.3%	39.3%

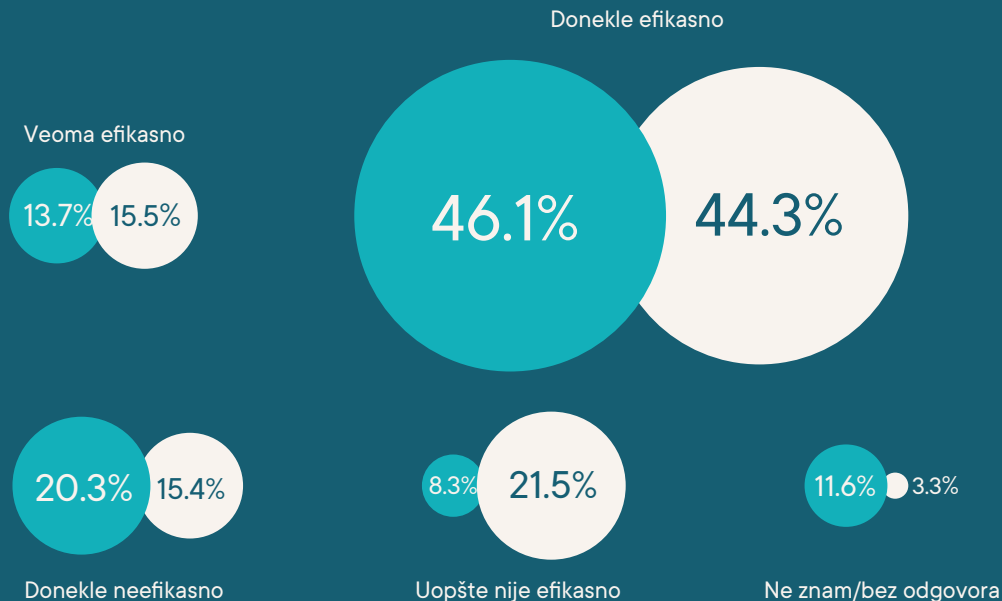
Kada je riječ o negativnom uticaju na rad tužilaca, 76,5% (2020: 69,7%) ispitanika smatra da političari na državnom nivou uglavnom vrše uticaj na rad Državnog tužilaštva. Čak 49,6% u potpunosti smatra istinitom tvrdnju da političari na nacionalnom nivou vrše uticaj na rad Državnog tužilaštva. Prilikom istraživanja 2020. godine, broj ispitanika koji su bili u potpunosti saglasni sa ovim stavom je bio 39,5%. Ovim stavovima građana u potpunosti korespondira zaključak iz izvještaja Evropske komisije za Crnu Goru, shodno kome je sudstvo i državno tužilaštvo u Crnoj Gori i dalje percipirano kao podložno političkom uticaju, iako je na snazi pravni okvir koji sadrži relevantne garancije pravosudne nezavisnosti.

Pored političkog uticaja, građani su istraživanjem istakli da negativan uticaj na rad Državnog tužilaštva vrše kriminalne grupe (76,5%), s tim da je čak 52,4% ispitanika u potpunosti saglasno sa ovom tvrdnjom. Da biznis sektor vrši negativan uticaj na rad tužilaštva smatra oko 43% ispitanika, 37,2% (2020: 44,9%) ispitanika smatra da mediji vrše negativan uticaj na rad tužilaštva, dok oko 24% ispitanika smatra da civilni sektor ima negativan uticaj na rad Državnog tužilaštva. Samo 14,6% (2020: 14,9%) građana smatra da ne postoji uticaj na rad Državnog tužilaštva, dok 41,4% ispitanika smatra da građani imaju pozitivan uticaj na rad Državnog tužilaštva.

Poseban segment pitanja u okviru istraživanja bio je posvećen percepciji građana o efikasnosti Državnog tužilaštva. U ovom dijelu treba podsjetiti da je jedno od ključnih savjetodavnih tijela Savjeta Evrope – Konsultativno vijeće evropskih tužilaca (CCPE), u nekoliko svojih mišljenja istaklo da cilj tužilaca treba da bude da osiguraju pravičan, nepristrasan i efikasan pravosudni sistem. U Mišljenju br. 11 CCPE-a posebno je naglašeno da dostupnost finansijskih i drugih resursa u državama članicama ima neposredan uticaj na kvalitet i efikasnost rada tužilaca. Stoga je preporučeno da se za državno-tužilačke organizacije obezbijede odgovarajući ljudski i tehnički resursi i obuke, od čega će umnogome zavisiti i efikasnost i produktivnost njihovog rada.

U kojoj mjeri je Državno tužilaštvo efikasno u svom djelovanju?

2022 2020

Shodno rezultatima istraživanja, 59,8% ispitanika smatra da je Državno tužilaštvo uglavnom efikasno u svom radu. Od ovog broja, 13,7% smatra da je tužilaštvo veoma efikasno, dok 46,1% smatra da je tužilaštvo donekle efikasno. Upoređujući ove rezultate sa rezultatima istraživanja iz 2020. godine, može se uočiti da je identičan procenat građana (59,8%) imao

pozitivan stav kada je riječ o efikasnosti državnog tužilaštva. Treba napomenuti da je 2020. godine veći procenat ispitanika (36,9%) izrazio rezervu kada je riječ o efikasnosti tužilaštva. Ovogodišnje istraživanje pokazuje da je broj ispitanika koji smatraju da je tužilaštvo uglavnom neefikasno u padu (28,6%), dok 11,6% ispitanika nije imalo odgovor na ovo pitanje.

Zbog čega smatrate da Državno tužilaštvo nije efikasno?

● 2022 ● 2020

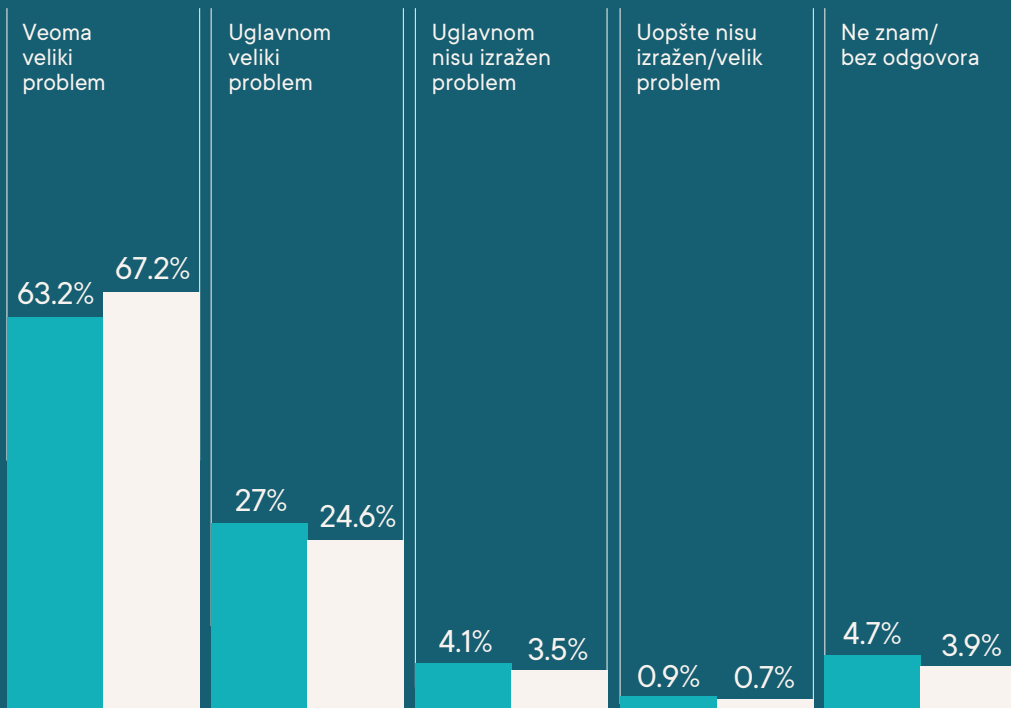

Ispitanici koji smatraju da je tužilaštvo uglavnom neefikasno, kao glavne razloge neefikasnosti navode korupciju (87,6%), strah od kriminalnih organizacija (82,3%), zavisnost od Vlade (71,4%). Prilikom istraživanja 2020. godine, građani su na isti način rangirali razloge neefikasnosti državnog tužilaštva. Tada je 88,2% ispitanika koji su smatrali da je tužilaštvo uglavnom neefikasno istaklo da je razlog neefikasnosti korupci-

ja, njih 87,5% kao razlog je navelo zavisnost od Vlade, dok je 75,2% navelo strah od kriminalnih organizacija. Interesantno je da je gotovo 70% ispitanika kao razlog neefikasnosti državnog tužilaštva navelo nedostatak volje tužilaca da svoj posao rade na pravi način. Kao razloge koji najmanje utiču na neefikasnost državnog tužilaštva građani navode nedostatak kadra (49,1%) i nedostatak sredstava (45,6%).

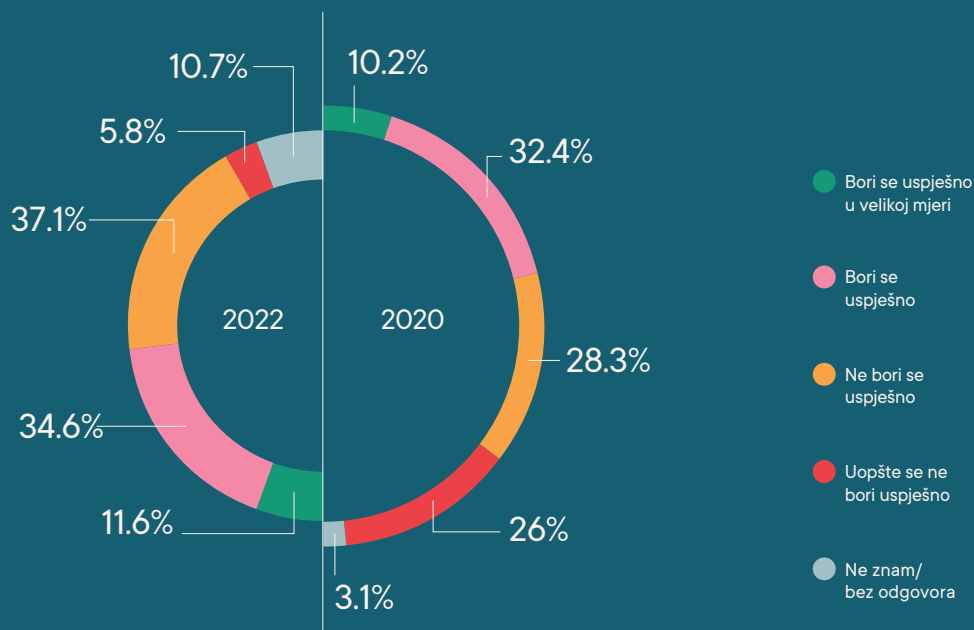
U kojoj mjeri su sljedeće pojave problem u Crnoj Gori?

● Organizovani kriminal ● Korupcija

U uskoj vezi sa ukupnom percepcijom građana o efikasnosti tužilaštva je postupanje tužilaca u slučajevima korupcije i organizovanog kriminala. Građani nepodijeljeno smatraju da u Crnoj Gori postoji problem korupcije i organizovanog kriminala. Rezultati istraživanja govore da čak 91.8% ispitanika smatra da postoji korupcija u Crnoj Gori (2020: 86.8%), dok postojanje organizovanog kriminala potvrđuje 90.2% ispitanika (2020: 90.7%).

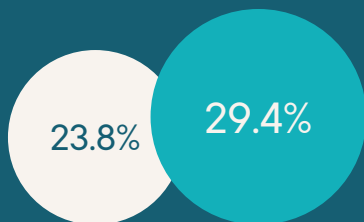
Da li smatrate da se Državno tužilaštvo uspješno bori sa korupcijom?

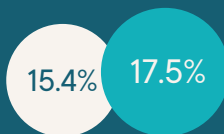
U prošlogodišnjem izvještaju Evropske komisije o Crnoj Gori poseban akcenat stavljen je na ovo pitanje. Evropska komisija je, u tom kontekstu, između ostalog preporučila da Crna Gora treba da unaprijedi efikasnost krivičnih istraga, kao i da se adresira pitanje dugotrajnih sudskih postupaka i čestih odlaganja u predmetima organizovanog kriminala i korupcije. Shodno rezultatima istraživanja, 46,4% (2020: 42,6%) ispitanika smatra da se Državno tužilaštvo uglavnom uspješno bori sa korupcijom, od kojih 11,6% smatra da se tužilaštvo u velikoj mjeri uspješno bori sa korupcijom. Sa druge strane, 42,9% ispitanika smatra da se tužilaštvo ne bori uspješno protiv korupcije. Interesantno je da je u ovom dijelu vidljiv izrazit napredak kada je riječ o ispitanicima koji su imali izrazito negativan stav o doprinosu tužilaštva borbi protiv korupcije. Naime, 2020. godine čak 26% ispitanika smatralo je da se tužilaštvo uopšte ne bori uspješno sa korupcijom, dok je ove godine broj ispitanika koji imaju ovaj stav smanjen na 5,8%.

Da li smatrate da su tužiocu podložni korupciji?

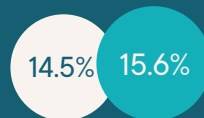
● 2022 ● 2020

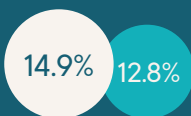
Određeni broj tužilaca
je umiješan u to

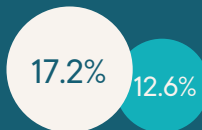
U to su umiješani samo
pojedini tužiocu koji rade
u Državnom tužilaštvu

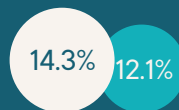
Nijedan tužilac
nije umiješan u to

Ne znam, ne mogu
da procijenim

Mali broj tužilaca
je umiješan u to

Većina tužilaca je
umiješana u to

Rezultati istraživanja pokazuju da 41,5% ispitanika smatra da većina ili određeni broj tužilaca u Crnoj Gori jesu umiješani u korupciju, 30,1% ispitanika smatra da je mali broj tužilaca ili da su samo pojedini tužiocu umiješani u korupciju, dok 15,6% ispitanika smatra da nijedan tužilac nije umiješan u korupciju. Tokom istraživanja 2020. godine 38,1% ispitanika smatralo je da većina ili određeni broj tužilaca jesu umiješani u korupciju.

Stavovi građana o Tužilačkom savjetu

U ovogodišnjem istraživanju bila su zastupljena pitanja o stavovima građana o Tužilačkom savjetu, instituciji koja je dospjela u fokus javnosti nakon nedavnih izmjena Zakona o državnom tužilaštvu. Savjet obezbjeđuje samostalnost Državnog tužilaštva koje se stara o najznačajnijim organizacionim pitanjima u vezi sa državno-tužilačkom organizacijom i statusnim pitanjima državnih tužilaca u Crnoj Gori. Ustavom Crne Gore definisano je, između ostalog, da Tužilački savjet: utvrđuje prijedlog za izbor Vrhovnog državnog tužioca; bira i razrješava rukovodioce državnih tužilaštava i državne tužioce; utvrđuje prestanak funkcije rukovodilaca državnih tužilaštava i državnih tužilaca; predlaže Vladi iznos sredstava za rad državnog tužilaštva itd. Pored Ustava, određene nadležnosti Državnog tužilaštva su definisane Zakonom o Državnom tužilaštvu, poput odlučivanja o disciplinskoj odgovornosti državnih tužilaca, staranje o edukaciji državnih tužilaca, utvrđuje prijedlog za razrješenje Vrhovnog državnog tužioca itd. Shodno rezultatima istraživanja, najveći broj ispitanika – 38,7% zna da Tužilački savjet bira tužioce u Crnoj Gori. Upravo stavljanje u prvi „politički“ plan teme izbora članova Tužilačkog savjeta tokom 2021. godine, rezultiralo je većim stepenom informisanosti građana o radu Savjeta.

Prema Vašim mišljenju, ko u Crnoj Gori bira tužioce?

- Tužilački savjet
- Vlada
- Sudski savjet
- Skupština
- Vrhovni državni tužilac

38.7%

17.8%

17.5%

14.7%

11.3%

93.5%

Ne

6.5%

Da

Jeste li
upoznati sa
sastavom
Tužilačkog
savjeta?

Podržavate
li sastav
Tužilačkog
Savjeta?

73.4%

Da

4.7%

Ne

21.9%

Ne znam

Usvajanjem izmjena Zakona o Državnom tužilaštvu izmijenjen je sastav Tužilačkog savjeta. Novim odredbama Zakona o Državnom tužilaštvu propisano je da su članovi Tužilačkog savjeta: pet državnih tužioca; četiri ugledna pravnika koje bira i razrješava Skupština Crne Gore; jedan predstavnik organa državne uprave nadležnog za poslove pravosuđa; jedan ugledni pravnik kao predstavnik nevladinih organizacija iz oblasti vladavine prava, kojeg bira i razrješava Skupština. Rezultati istraživanja govore da čak 93% ispitanika nije upoznato sa sastavom Tužilačkog savjeta. Interesantno je da, na primjer,

u populaciji sa srednjoškolskim obrazovanjem ovaj procenat iznosi 100%, što ukazuje na potrebu sprovođenja određenih informativnih i edukativnih programa sa ciljem podizanja nivoa informisanosti ove populacije o radu državno-tužilačke organizacije.

Na otvoreno pitanje ko su članovi Tužilačkog savjeta, pojedini ispitanici su znali da navedu čak i prezimena članova (Jovanović, Gazivoda, Vuksanović, Muk, Jovović, Đukanović). Shodno rezultatima istraživanja, čak 73,4% ispitanika podržava sastav Tužilačkog savjeta.

9.4%
Ne, u
potpunosti

12.5%
Da, u
potpunosti

27.4%
Da,
djelimično

24.3%
Više nije
nego što
jeste

Smatrate li da
je Tužilački savjet
nezavisan u svom radu?

Jedan od najvećih izazova u radu Tužilačkog savjeta predstavljao je ostvarivanje pune nezavisnosti Tužilačkog savjeta i moguća percepcija o političkom uticaju na članove ovog tijela, posebno imajući u vidu da 6 od ukupno 11 članova Savjeta dolazi iz reda pravnika koji nijesu dio državno-tužilačke organizacije. U tom kontekstu, rezultati istraživanja govore da gotovo 40% ispitanika smatra da je Tužilački savjet nezavisan u svom radu, dok 33,7% ispitanika smatra da Tužilački savjet uglavnom nije nezavisan u svom radu. Interesantno je da četvrtina ispitanika ne može da procijeni odgovor na ovo pitanje.

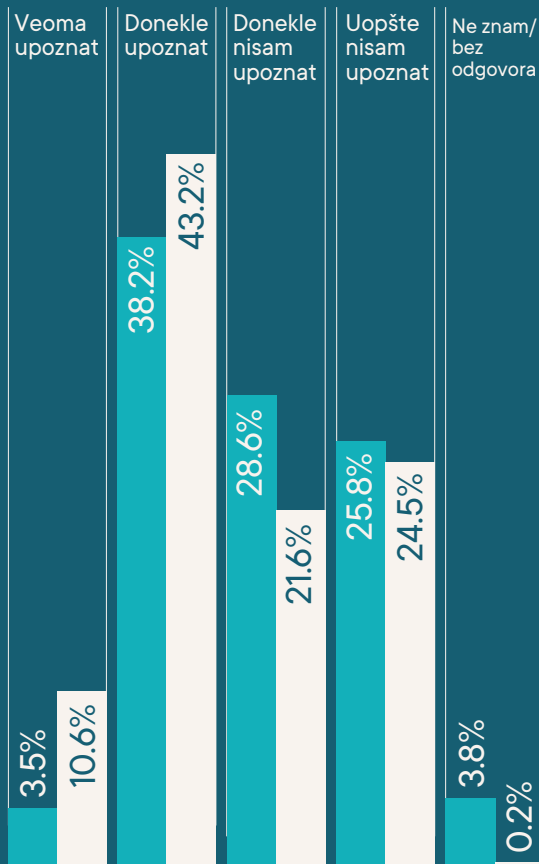
26.3%
Ne mogu da
procijenim

Informisanost građana o Državnom tužilaštvu

Nekada se čini da su nadležnosti i funkcionisanje Državnog Tužilaštva posebno apstraktni za širu javnost. Međutim, rezultati ovog istraživanja govore da su građani Crne Gore prilično samouvjereni kada je riječ o njihovom poznavanju nadležnosti Državnog tužilaštva, obzirom da je čak 41,7% ispitanika istaklo da smatra da je uglavnom upoznato sa nadležnostima Državnog tužilaštva. Tokom istraživanja 2020. godine, ovaj procenat je bio i veći – tada je potvrdno na pitanje o nadležnostima Državnog tužilaštva odgovorilo čak 53,8% ispitanika.

U kojoj mjeri ste upoznati sa nadležnostima Državnog tužilaštva?

2022 2020

Čime se od sljedećeg bavi Državno tužilaštvo?

	Da	Ne	Ne znam/ bez odgovora
Prevenција i otkrivanje krivičnih djela i prekršaja	63.1%	19.7%	17.3%
Procesuiranje počinilaca krivičnih djela koja se gone po službenoj dužnosti	77.2%	12%	10.8%
Izjavljivanje pravnih ljekova protiv sudskih presuda	51.3%	22.7%	26%
Sprovođenje istrage	68.3%	18.8%	12.9%
Pronalaženje i hvatanje počinilaca krivičnih djela i prekršaja	57%	28.4%	14.6%
Zaključivanje sporazuma o priznanju krivice	64.2%	15.5%	20.3%
Donošenje odluke u sudskim sporovima	54.2%	26.5%	19.3%

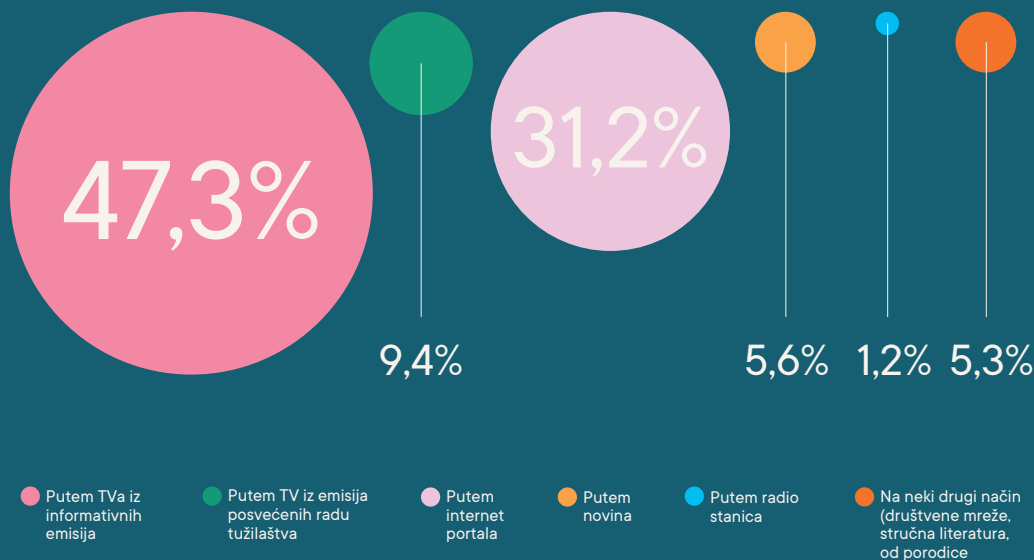

Da se tužilaštvo bavi procesuiranjem počinilaca krivičnih djela koja se gone po službenoj dužnosti zna 77,2% ispitanika (2020: 83,3%). Ovaj podatak svjedoči ukupno dobrom stepenu informisanosti građana o osnovnoj društvenoj misiji državno-tužilačke organizacije. I pored ekspanzije primjene instituta sporazuma o priznanju krivice u posljednjih nekoliko godina, manji procenat ispitanika potvrdno je odgovorio da je u opisu nadležnosti tužilaštva i zaključivanje sporazuma o krivici. Nasuprot 2020. godini, kada je saglasno sa ovom tvrdnjom bilo 79,8% ispitanika, ovogodišnje istraživanje pokazuje da 64,2% ispitanika zna da tužilaštvo zaključuje sporazume o priznanju krivice.

Gdje ste se informisali o radu tužilaštva?

Građani se o Državnom tužilaštvu dominantno informišu putem televizije (47,3%) i putem internet portala (31,2%). Veoma mali procenat ispitanika informacije o Državnom tužilaštvu dobija iz ostalih izvora poput TV emisija posvećenih radu tužilaštva (9,4%), putem novina (5,6%) ili pak putem radija (1,2%). Čak 61,6% ispitanika starosne dobi od 55 do 65 godina informacije o radu Državnog tužilaštva dobijaju putem televizije, dok preko 90% ispitanika starosne dobi od 18 do 35 godina informacije o radu Državnog tužilaštva dobija putem internet portala.

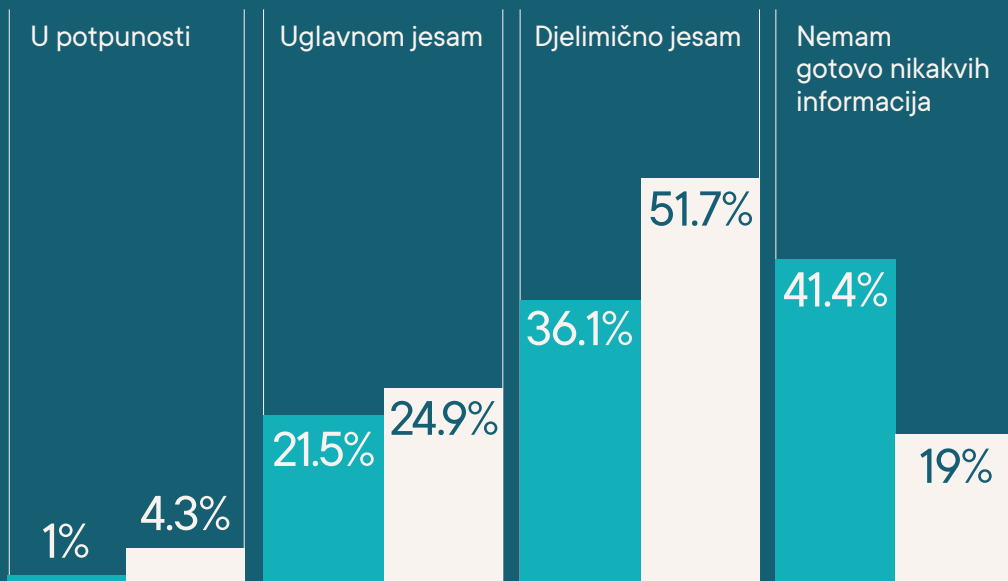

Uopšteno govoreći, koliko ste Vi lično informisani o radu Državnog tužilaštva?

2022 2020

Na konkretno pitanje o tome koliko su informisani o radu Državnog tužilaštva, samo 1% ispitanika je odgovorio da je u potpunosti informisan (2020: 4,3%), 57,6% ispitanika je odgovorilo da je donekle ili djelimično informisano o radu Državnog tužilaštva, dok je 41,4% odgovorilo da nema nikakvih informacija o radu Državnog tužilaštva (2020: 19%). Veoma je važno napomenuti da 61,3% mladih od 18 do 25 godina smatraju da nemaju gotovo nikakve informacije o radu Državnog tužilaštva. Isti stav ima i 47% žena.

Ukoliko niste ili ste samo djelimično informisani zbog čega je to tako?

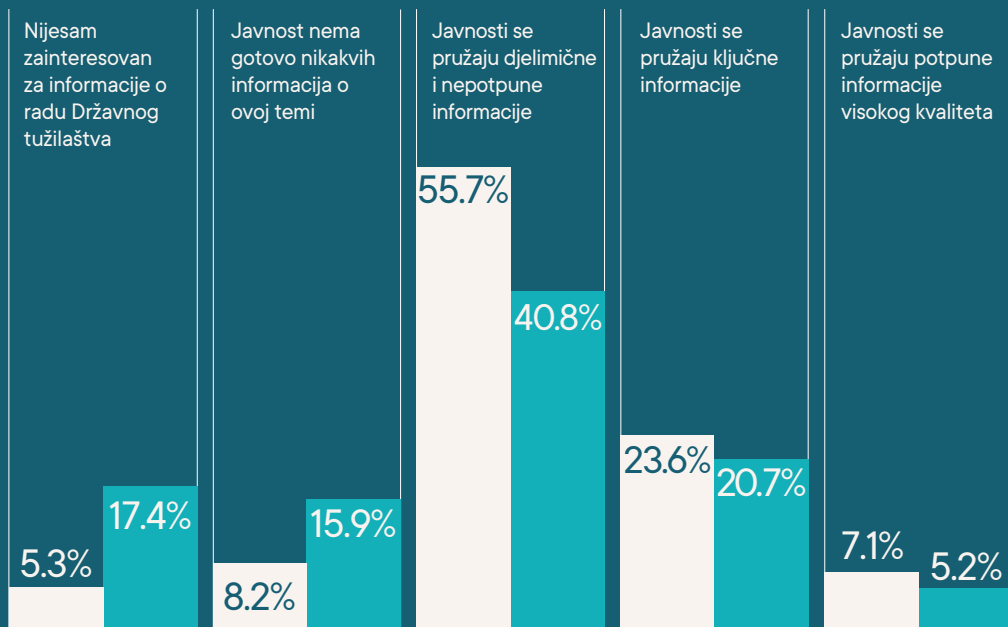

Obrazlažući odgovor da nijesu dovoljno informisani o radu Državnog tužilaštva, čak 62% ispitanika navelo je da je nedovoljno informisano zbog toga što je tužilaštvo zatvorena institucija i ne pruža dovoljno informacija. Prilikom istraživanja sprovedenog 2020. godine procenat ispitanika koji su ovom izjavom obrazložili stav da nijesu dovoljno informisani o radu Državnog tužilaštva je bio značajnije manji – 39,1%. Takođe, treba istaći da preko 61% ispitanika smatra da se sa strane tužilaštva previše priča o konkretnim slučajevima, a nedovoljno o drugim temama, što je po njihovom mišljenju razlog njihove nedovoljne informisanosti o radu Državnog tužilaštva.

	Jeste razlog	Nije razlog	Ne znam/ bez odgovora
Ne interesuje me ta tema.	55.1%	43.5%	1.4%
Državno tužilaštvo je zatvorena institucija i ne pruža dovoljno informacija.	62%	34.1%	3.9%
Previše se priča o pojedinim konkretnim slučajevima, a nedovoljno o drugim temama.	61.2%	29.9%	8.9%
Nema dovoljno informacija o ovoj temi u medijima.	48.7%	46%	5.3%
Informacije su površne i suviše opšte, nema rasprava o konkretnim temama koje me interesuju.	56.3%	31.8%	12%

Kako biste ocijenili brojnost i kvalitet informacija o radu Državnog tužilaštva koje su namijenjene javnosti?

● 2022 ● 2020

Rezultati istraživanja pokazuju da su građani uglavnom nezadovoljni brojnošću i kvalitetom informacija o radu Državnog tužilaštva koje su namijenjene javnosti. Čak 40,8% ispitanika smatra da se javnosti pružaju djelimične i nepotpune informacije (2020: 55,7%), dok 15,9% ispitanika smatra da nema gotovo nikakvih informacija o ovoj temi u medijima. Svega 5,2% ispitanika smatra da se javnosti pružaju potpune informacije visokog kvaliteta (2020: 7,1%).

O kojim temama vezanim za Državno tužilaštvo biste željeli da imate više informacija?

	Želio bih mnogo više informacija	Želio bih više informacija	Dovoljno sam upoznat	Nijesam zainteresovan za ovu temu
Objašnjavanje procedura	26.1%	30.7%	9.1%	34.1%
Objašnjavanje terminologije	18.6%	30.9%	12.7%	37.8%
Upoznavanje sa nadležnostima tužilaštva	21.5%	34.4%	10.7%	33.4%
Upoznavanje o tome u kojim se situacijama građani mogu obratiti tužilaštvu	28.5%	35.2%	9.3%	27%
Upoznavanje o tome u kojoj mjeri tužilaštvo može saopštavati informacije zbog zaštite postupka	25.5%	32.4%	8.7%	33.4%

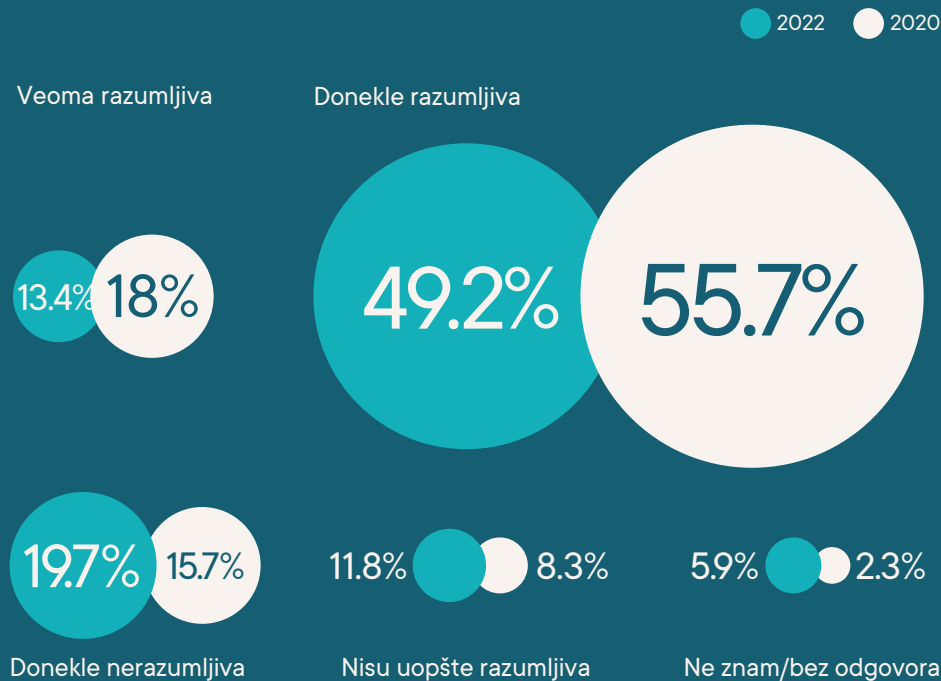

Kao i tokom istraživanja 2020. godine, najviše građana zainteresovano je da od tužilaštva dobije informacije o situacijama u kojima se mogu obratiti državnom tužilaštvu. Naime, 63.7% ispitanika je istaklo da bi željelo da ima više informacija o ovoj temi (2020: 64,1%). Pored navedenog, građani su zainteresovani da dobiju više informacija kojim će im se objasniti procedure koje sprovode državni tužio- ci (56,8%). Gotovo polovina ispitanika istaklo je da im je potrebno pojašnjavanje stručne terminologije koja se najčešće koristi u komunikaciji državnog tužilaštva sa zainteresovanim javnostima.

Kada je riječ o pojedinim kanalima komunikacije koji su do sada razvijeni na re- laciji Državno tužilaštvo – građani, ovim istraživanjem nastojali smo da dobijemo stavove građana o saopštenjima državnog tužilaštva, televiziji, internet portalima, TV emisijama, veb stranici državnog tužilaštva, kao i stavovima građana o moguć- nosti uvođenja naloga Državnog tužilaštva na društvenim mrežama.

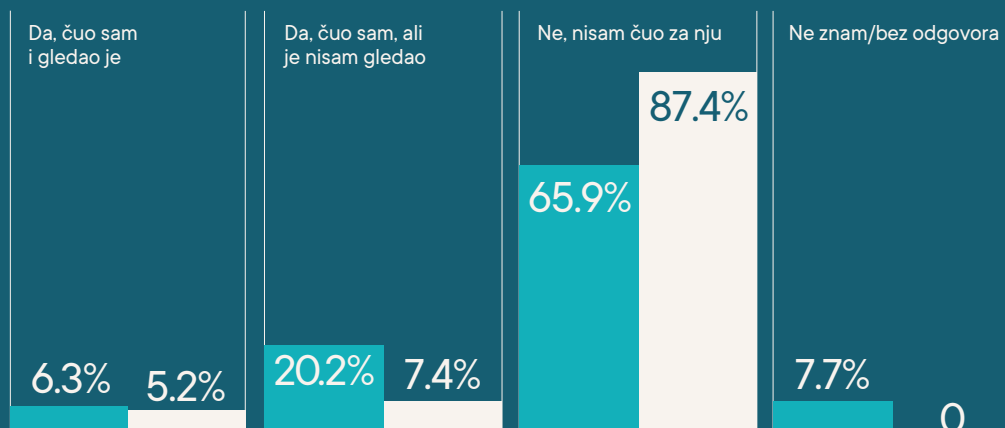
U kojoj mjeri su Vam razumljiva saopštenja Državnog tužilaštva?

➤ Kada je riječ o saopštenjima, kao najzastupljenijem kanalu komunikacije koju koristi Državno tužilaštvo, čak 62,6% ispitanika smatra da su saopštenja Državnog tužilaštva uglavnom razumljiva, što je manji procenat od rezultata dobijenog prilikom istraživanja sprovedenog 2020. godine, kada je čak 73,7% ispitanika istaklo da su saopštenja Državnog tužilaštva uglavnom razumljiva. Najveći stepen razumijevanja terminologije koja se koristi u saopštenjima Državnog tužilaštva očekivano pokazuju osobe sa zvanjem - magistri, dok su saopštenja Državnog tužilaštva najmanje razumljiva osobama sa osnovnim obrazovanjem i građanima koji žive u ruralnim oblastima.

Da li ste ikada čuli za TV emisiju „Upoznajte tužilaštvo“?

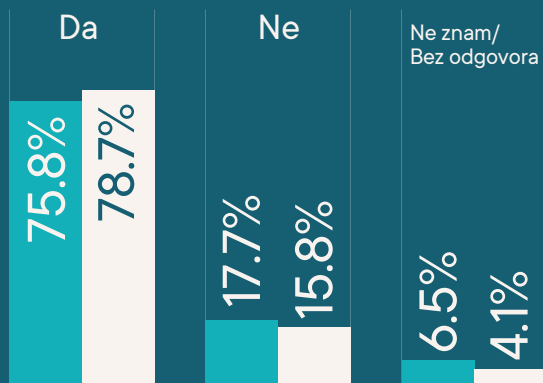
2022 2020

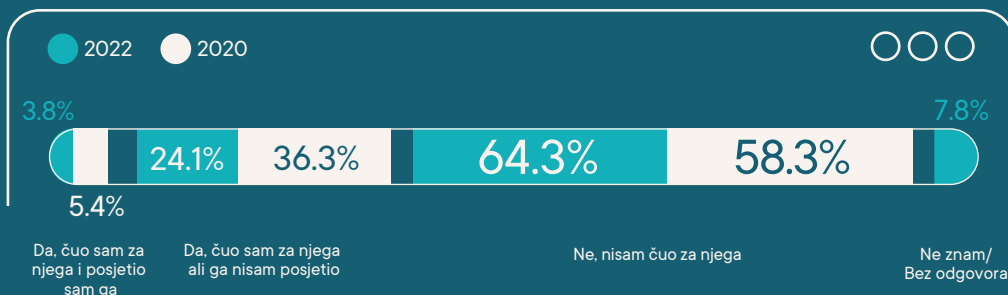
Da li Vam je emisija pomogla da razumijete nadležnosti i rad Tužilaštva?

2022 2020

Istraživanjem smo nastojali da dobijemo povratnu informaciju od građana o percepciji i utiscima o TV emisiji „Upoznajte tužilaštvo“. Rezultati istraživanja govore da je svega 6,3% ispitanika čulo i gledalo TV emisiju „Upoznajte tužilaštvo“ dok je 20,2% ispitanika čulo ali nije gledalo ovu TV emisiju. Za emisiju „Upoznajte tužilaštvo“ nije čulo 65,9% ispitanika. Preko 75% ispitanika koji su imali priliku da odgledaju TV emisiju naveli su da im je emisija pomogla da razumiju nadležnost i rad Državnog tužilaštva.

Da li ste ikada čuli za zvanični sajt Državnog tužilaštva www.tuzilastvo.me?

➤ Kada je riječ o veb stranici tužilaštva www.tuzilastvo.me, 3,8% ispitanika je čulo i posjetilo internet stranicu tužilaštva, dok je 24,1% čulo ali nije posjetilo ovu internet stranicu. Procenat ispitanika koji nijesu čuli za veb stranicu tužilaštva je visok – 64,3%. Interesantno je da čak 60% ispitanika studenata nijesu nikada čuli za veb stranicu tužilaštva. Ovo ukazuje na potrebu jačanja informisanosti studenata, posebno pravnih fakulteta, o dostupnim kanalima komunikacije sa tužilaštvom, sa fokusom na internet stranicu na kojoj mogu pronaći mnogo korisnih sadržaja, kroz koje će u značajnoj mjeri osnažiti svoje znanje i informisanost o radu Državnog tužilaštva.

Da li sljedeći iskazi opisuju sajt Državnog tužilaštva www.tuzilastvo.me?

	Opisuje	Ne opisuje
Pregledan je	68.4%	31.6%
Jednostavan za snalaženje (informacije se lako pronalaze)	60.5%	39.5%
Staromodan	34.2%	65.8%
Vizuelno lijepo izgleda	39.5%	60.5%
Ima dovoljno informacija	50%	50%

➤ Od ispitanika koji su imali iskustvo sa posjetom veb stranici tužilaštva, 68,4% ispitanika ističe da je isti pregledan, 60,5% ističe da je sajt jednostavan za snalaženje, dok 50% ispitanika smatra da sajt ima dovoljno informacija.

Da li ste na sajtu pronašli sve informacije koje ste tražili?

● 2022 ● 2020

Da

78.9%

59.5%

Ne

21.1%

40.5%

U poređenju sa rezultatima istraživanja iz 2020. godine, kada je 59,5% ispitanika koji su posjetili veb stranicu tužilaštva istaklo da su mogli pronaći sve informacije koje su tražili, ovogodišnje istraživanje je potvrdilo porast broja tzv. zadovoljnih korisnika veb stranice tužilaštva – na 78,9% ispitanika.

Jedno od pitanja koje već određeni vremenski period izaziva posebno interesovanje je da li su pravosudne institucije u Crnoj Gori spremne za komuniciranje putem naloga na društvenim mrežama. Svjedoci smo da je u prethodne dvije godine došlo do ekspanzije korišćenja naloga na društvenim mrežama od strane gotovo svih organa izvršne i zakonodavne vlasti, kao i čelnih ljudi u tim institucijama. S pravom javnost može postaviti pitanje zbog čega se pravosudne institucije ne odluče na ovaj korak sa ciljem unaprjeđenja komunikacije sa građanima. Tokom ovog istraživanja, 30,7% ispitanika je istaklo da bi vjerovatno pratilo naloge Državnog tužilaštva na društvenim mrežama (2020: 33,2%), dok je 57% ispitanika istaklo da vjerovatno ili sigurno ne bi pratilo naloge Državnog tužilaštva na društvenim mrežama (2020: 63,2%). Gotovo 40% ispitanika starosne dobi 36-44 godine bi pratilo naloge na društvenim mrežama, kao i preko 40% ispitanika sa zvanjem magistra. Interesantno je da 45% osoba sa srednjoškolskim obrazovanjem sigurno ne bi pratilo naloge tužilaštva na društvenim mrežama tužilaštva, kao i da 48% ispitanika koji žive u ruralnim oblastima.

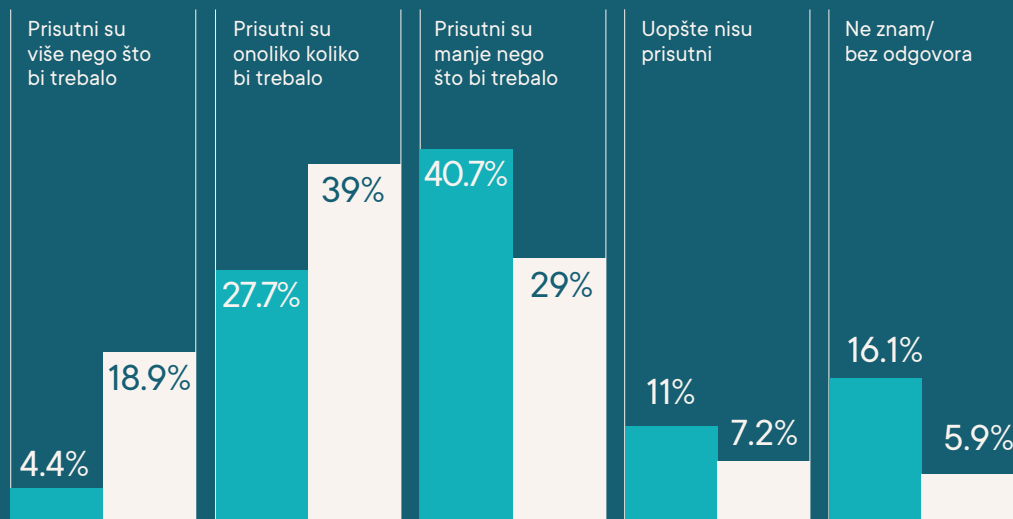
Stavovi o prisustvu državnih tužilaca u javnosti

Zakonom o državnom tužilaštvu propisano je da se javnost rada Državnog tužilaštva obezbjeđuje na način propisan zakonom. Shodno zakonskim odredbama, informacije o radu Državnog tužilaštva daje vrhovni državni tužilac ili lice koje on ovlasti, a o radu državnih tužilaštva informacije daju rukovodioci državnih tužilaštva ili lica koja oni ovlaste. Zakon propisuje da u slučaju informisanja javnosti o radu u pojedinom predmetu, mogu se davati samo informacije o radnjama koje su preduzete ili se preduzimaju, bez navođenja imena učesnika u postupku i sadržaja preduzetih radnji. Takođe, zakon propisuje da se u državnim tužilaštvima za potrebe informisanja javnosti može osnovati posebna služba za odnose sa javnošću.

Dakle, imajući u vidu ove zakonske odredbe, jasno se može izvesti zaključak da postojeći zakonski okvir propisuje jasna ograničenja u odnosu na slobodnu komunikaciju državnih tužilaca sa zainteresovanim javnostima. Međutim, tokom prethodnog perioda svjedočili smo praksi učestalog medijskog pojavljivanja državnih tužilaca, čak i u medijskim formama „javnih debata“ ili „TV duela“ koje nijesu karakteristične za komunikaciju koju državni tužioci ili rukovodioci državnih tužilaštava treba da imaju tokom vršenja svoje funkcije. Koji su stavovi građana po pojedinim pitanjima u vezi sa pojavljivanjem tužilaca u javnosti, predstavimo u narednih nekoliko odjeljaka.

Po Vašem mišljenju, da li su tužioci u dovoljnoj mjeri prisutni u javnosti?

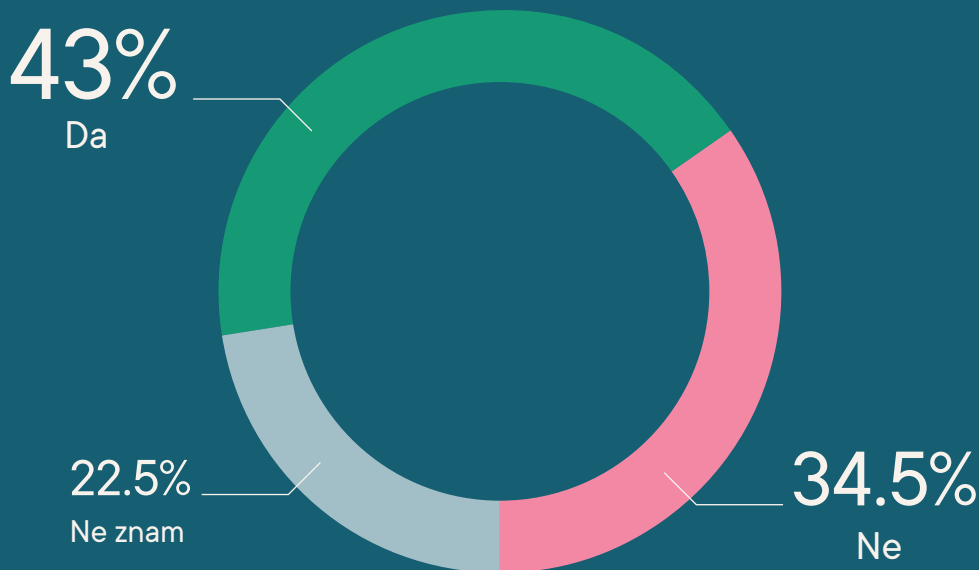
● 2022 ● 2020

➤ Kada je riječ o prisustvu tužilaca u javnosti, 40,7% ispitanika smatra da su tužioci prisutni u javnosti manje nego što je potrebno (2020: 29%), dok 11% ispitanika smatra da tužioci uopšte nijesu prisutni u javnosti. Svega 4,4% ispitanika smatra da su tužioci prisutni u javnosti više nego što je potrebno, dok njih 27,7% smatra da su prisutni u javnosti onoliko koliko je potrebno (2020: 39%).

Inicijalni period mandata Glavnog specijalnog tužioca Novovića na funkciji bio je, pored učinaka u radu na predmetima, obilježen optužbama dijela medijskih kuća da ne koristi dovoljno medije kako bi javno saopštavao informacije „o nekoliko velikih istraga“. Mediji su, naviknuti na praksu bivšeg Glavnog specijalnog tužioca, očekivali da će se slična komunikaciona praksa nastaviti i nakon imenovanja novog Specijalnog tužioca, međutim, to za sada nije slučaj. Glavni specijalni tužilac je i tokom intervju-a pred Tužilačkim savjetom nagovijestio prekid te prakse nakon stupanja na dužnost, i on se do sada drži tog definisanog principa. Ova okolnost je otvorila prostor za postavljanje pitanja građanima da li glavni specijalni tužilac treba da putem konferencija za medije informiše javnost o predmetima iz njegove nadležnosti?

Da li glavni specijalni tužilac treba da putem konferencija za medije informiše javnost o predmetima iz njegove nadležnosti?

Rezultati istraživanja govore da bi građani uglavnom željeli da vide glavnog specijalnog tužioca da putem konferencija za medije informiše javnost o predmetima iz njegove nadležnosti – obzirom da je 43% ispitanika pozitivno odgovorilo na ovo pitanje. Sa druge strane, 34,5% ispitanika smatra da specijalni državni tužilac ne bi trebao da ima praksu komunikacije putem konferencija za medije, dok 22,5% ispitanika nije imalo odgovor na ovo pitanje. Čak 77% ispitanika sa zvanjem magistra smatra da bi GST trebao da ima ovu praksu.

Da li ste gledali pojavljivanje u javnosti nekog državnog tužioca u prethodnih 12 mjeseci?

● 2022 ● 2020

Da

32.1%

33.7%

Ne

61.3%

66.3%

Ne znam/
bez odgovora

6.7%

0

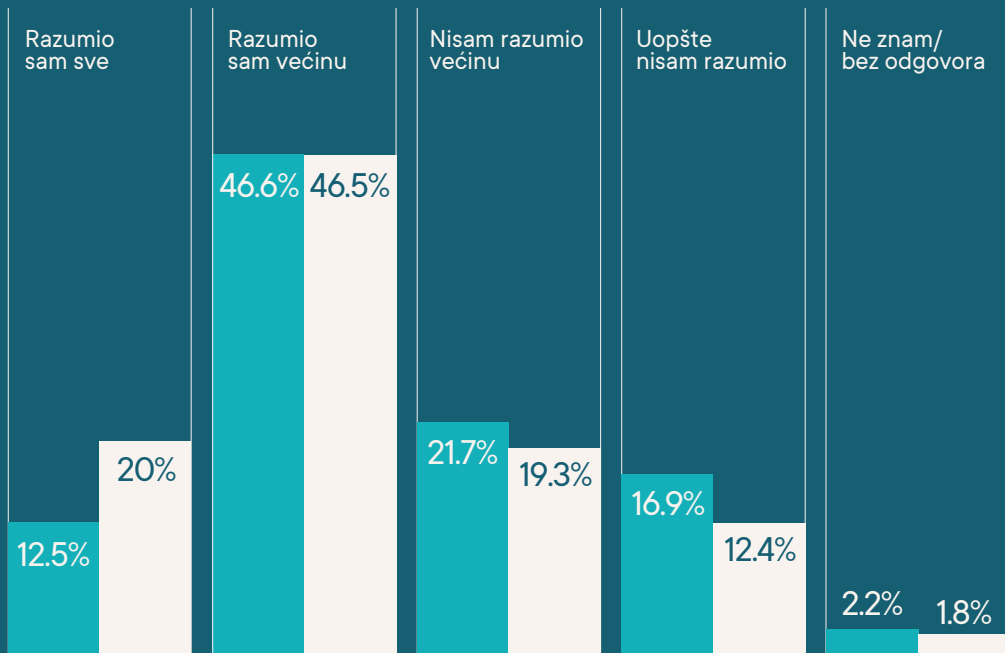
61,3% nije imalo priliku da gleda javno pojavljivanje nekog državnog tužioca. Od ispitanika koji su pozitivno odgovorili na ovo pitanje, čak 64,9% je odgovorilo da je imalo priliku da gleda javni nastup bivšeg Glavnog specijalnog tužioca Katnića, dok je 13,1% odgovorilo da je imalo priliku da gleda u javnosti aktuelnog Glavnog specijalnog tužioca Novovića, a 6,1% je imalo priliku da vidi u javnosti v.d. VDT-a Maju Jovanović. Ispitanici su u malom procentu izjavili da su imali priliku da vide tužioce Vukasa Radonjića i Sašu Čađenovića.

Koliko ste uspjeli razumjeti od onoga šta je tužilac govorio?

● 2022 ● 2020

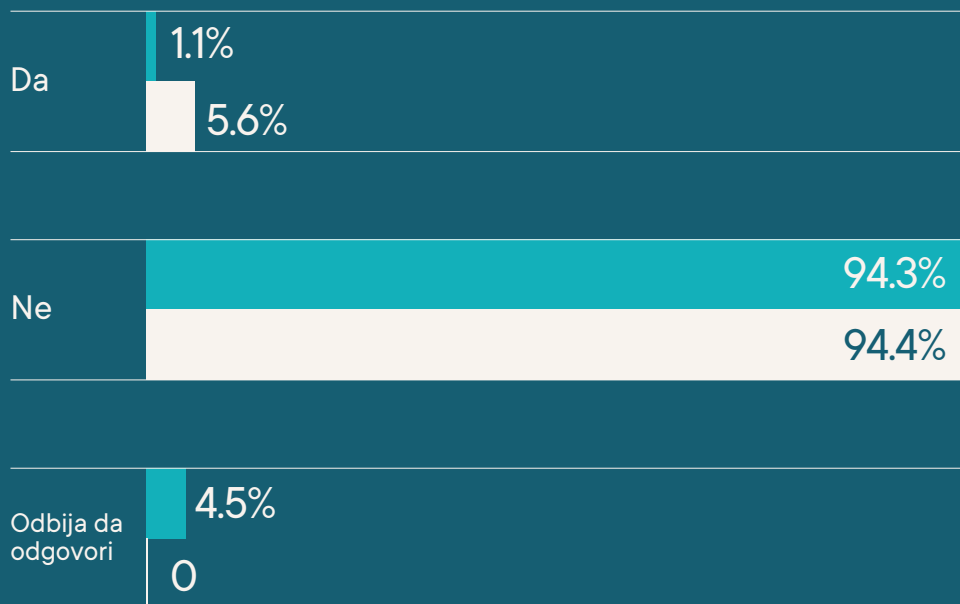

Da su u dovoljnoj mjeri razumjeli ono što je tužilac govorio u javnom nastupu smatra 59,1% (2020: 66,5%) ispitanika, dok je 38,6% ispitanika istaklo da nijesu u dovoljnoj mjeri ili nijesu uopšte razumjeli ono što je tužilac govorio.

Da li ste imali priliku da razgovarate sa tužiocem u prethodnih 12 mjeseci?

● 2022 ● 2020

Svega 1% ispitanika je imalo priliku da u toku prethodnih 12 mjeseci razgovara sa nekim od državnih tužilaca. Tokom istraživanja 2020. godine, broj ispitanika koji su imali mogućnost da razgovaraju sa nekim od državnih tužilaca u prethodnih 12 mjeseci je bio pet puta veći (2020: 5,6%). Ispitanici su, prema njihovim tvrdnjama, imali priliku da u posljednjih 12 mjeseci razgovaraju sa tužiocima Katnićem, Mićovićem, Đalovićem, Lukačom, kao i sa članom Tužilačkog savjeta Gazivodom.

Preporuke na osnovu sprovedenog istraživanja

Državno tužilaštvo će uskoro pristupiti pripremi novog strateškog dokumenta u oblasti komunikacija sa svim zainteresovanim javnostima. Taj dokument treba da se zasniva na analizi sprovođenja Komunikacione strategije za period 2020-2022 sa jasno identifikovanim izazovima u sprovođenju opštih i specifičnih, odnosno operativnih ciljeva Strategije. U kontekstu ovog istraživanja, veoma je važno ukazati na određena zapažanja, iz kojih se mogu izvesti preporuke koje mogu poslužiti radnoj grupi Državnog tužilaštva i Tužilačkog savjeta, koja će raditi na pripremi Komunikacione strategije.

Preporuka 1:

Sprovesti sveobuhvatnu analizu postojećeg stanja i izazova u komunikaciji državno-tužilačke organizacije, sa fokusom na analizu učinaka u realizaciji svih sedam operativnih ciljeva definisanih Komunikacionom strategijom za period 2020-2022.

Preporuka 2:

Sa aspekta komuniciranja sa opštom javnošću, Državno tužilaštvo i Tužilački savjet treba da nastave aktivnosti usmjerene ka kontinuiranom unaprjeđenju informisanosti građana o nadležnostima i ovlašćenjima državnih tužilaca, kao i o konkretnim aktivnostima koje oni sprovode. Treba posebno uzeti u obzir da je najviše građana (63,7%) zainteresovano da od tužilaštva dobije informacije o situacijama u kojima se mogu obratiti Državnom tužilaštvu, kao i da dobiju više informacija kojim će im se objasniti procedure koje sprovode državni tužioci (56,8%).

Preporuka 3:

Imajući u vidu da se najveći procenat građana o Državnom tužilaštvu informiše putem televizije (47,3%) i putem internet portala (31,2%), aktivnosti komuniciranja treba na neki način usmjeriti ka ova dva komunikaciona kanala.

Preporuka 4:

Obzirom da je više od polovine ispitanika (50,5%) istaklo stav da je Državno tužilaštvo uglavnom otvoreno i pristupačno, treba i dalje nastaviti sa organizacijom „Otvorenih dana tužilaštva“ i usmjeriti ove aktivnosti ka povećanju informisanosti građana u lokalnim sredinama o dostupnim kanalima komunikacije sa osnovnim državnim tužilaštvima ili pak Tužilačkim savjetom. Veoma je važno kroz ovu aktivnost promovisati komunikaciju građana sa tužiocima portparolima.

Preporuka 5:

Pojedini rezultati ovog istraživanja ukazuju na nizak nivo informisanosti mladih o radu Državnog tužilaštva. Tako na primjer, u populaciji mladih (18-25 godina) više od polovine ispitanika nema definisan stav o Državnom tužilaštvu Crne Gore, dok 100% osoba sa srednjoškolskim obrazovanjem nije informisano ko čini sastav Tužilačkog savjeta. Imajući u vidu navedeno, treba uzeti u obzir definisanje i sprovođenje edukativnih aktivnosti, usmjerenih ovim ciljnim grupama. Jedna od aktivnosti koja je bila predviđena još uvijek važećom Strategijom bilo je organizovanje „Tužilačkog časa“ za učenike srednjih škola. Razmotriti u tom kontekstu sprovođenje edukativnih aktivnosti u partnerstvu sa nevladinim organizacijama koje imaju iskustva u sprovođenju edukativnih programa za mlade.

Preporuka 6:

Komunikacione kanale državnog tužilaštva neophodno je prilagoditi starosnoj dobi ciljnih grupa. Tome u prilog ide podatak iz ovog istraživanja shodno kojem 61,6% ispitanika starosne dobi od 55-65 godina informacije o radu Državnog tužilaštva dobijaju putem televizije, dok preko 90% ispitanika starosne dobi od 18-35 godina informacije o radu Državnog tužilaštva dobija putem internet portala. U tom smislu, tužilačka organizacija treba ponovo da razmotri uvođenje službenih naloga na društvenim mrežama, pogotovu za komuniciranje o eksternim aktivnostima VDT-a i Specijalnog državnog tužioca.

07

Preporuka 7:

Obzirom da rezultati istraživanja govore da je svega 6,3% ispitanika čulo i gledalo TV emisiju „Upoznajte tužilaštvo“, treba razmisliti na koji način da se unaprijedi promocija TV emisije tužilaštva kako bi se ista učinila primamljivijom većem procentu građana. Treba razmotriti prikazivanje ove emisije od strane lokalnih TV emitera u opštinama.

08

Preporuka 8:

Takođe, treba unaprijediti promociju i korišćenje veb stranice, obzirom da je svega 3,8% ispitanika čulo i posjetilo internet stranicu tužilaštva.

09

Preporuka 9:

Obzirom da 40,7% ispitanika smatra da su tužioci prisutni u javnosti manje nego što je potrebno (2020: 29%), dok 11% ispitanika smatra da tužioci uopšte nijesu prisutni u javnosti, treba razmotriti na koji način unaprijediti prisutnost državnih tužilaca u javnosti. Ovdje se prije svega misli na tužioce portparole, koji treba da budu proaktivniji kada je riječ o njihovom prisustvu u medijima.

Preporuka 10:

Pres konferencije Specijalnog državnog tužilaštva treba organizovati što češće. U dijelu prisustva i komunikacije, cjelokupna aktivnosti specijalnog državnog tužilaštva treba da bude pripremljena kroz razvijanje internih komunikacionih pravila i protokola. Obzirom da ne postoji obaveza pojavljivanja Glavnog specijalnog tužioca na pres konferencijama, u ovom dijelu treba jačati ulogu tužioca portparola Specijalnog državnog tužilaštva.

10

Aneks

Metodologija

Dizajn uzorka

Posmatranje procijenjene populacije iz ankete zasnovane na uzorku zahtijeva da uzorak bude reprezentativan za cijelu populaciju. Najbolji rezultati se postižu probabilističkim uzorkovanjem, pri čemu svaka jedinica ima poznatu vjerovatnoću odabira. U ovom istraživanju je korišćen slučajni stratifikovani višestepeni uzorak, u kojem su biračka mjesta izabrana kao jedinice prve faze, domaćinstva su izabrana kao jedinice druge faze prema unaprijed određenom koraku, a lica u domaćinstvu su odabrana kao jedinice posljednje etape (metodom rođendana).

Stratifikacija i alokacija

Okvir za izbor uzorka je Popis stanovništva iz 2011. godine, Procjene stanovništva za 2021. godinu i Birački spisak za 2021. godinu.

Ciljna populacija su punoljetni građani. Kao što je već opisano, primenjen je višestepeni dizajn uzorka. Jedinice su grupisane u 6 stratumata (grupa) prema teritorijalnoj podjeli (Sjever, Centar, Jug) i prema tipu naselja (gradska i ruralna). Broj jedinica prve etape je odabran metodom vjerovatnoće proporcionalne broju osoba od 18 i više godina.

Jedinice druge faze, domaćinstva, odabrane su jednostavnim slučajnim uzorkom, sa unaprijed definisanim korakom kako bi se obezbijedila slučajnost i izbor 10 domaćinstava na nivou biračkog mjesta.

Jedinice posljednje etape su bile osobe u domaćinstvu odabrane metodom posljednjeg rođendana.

Veličina uzorka

1000 domaćinstava i 1000 lica raspoređeno u 19 opština Crne Gore.

Ponderisanje

Ponderi su izračunati u nekoliko uzastopnih koraka. Prvo su računati dizajn ponderi. Pošto se izbor biračkih okruga vrši sa vjerovatnoćama proporcionalnim broju lica starijih od 18 godina, dobijamo vjerovatnoću u prvoj fazi selekcije. U drugoj fazi selekcije dobijamo vjerovatnoću izbora domaćinstva u okviru biračkog mjesta.

Konačni ponderi domaćinstava i lica izračunati su tako što su ponderi normalizovani tako da je ponderisani broj domaćinstava/osoba bio jednak neponderisanom broju domaćinstava/lica.

